

قيام رمضان

Namazi i nates në Ramazan

Muhammed Nasiruddin Albani

قيام رمضان

Namazi i nates në Ramazan

Autori:

Muhammed Nasiruddin Albani

Përktheu:

Besim Gjelaç

Titulli në arabisht: قيام رمضان

Titulli në shqip: Namazi i nates në Ramazan

Autor: Muhammed Nasiruddin Albani

Përkthyes: Besim Gjellaj

Website: www.indeksiislam.com

All rights reserved

ان الحمد لله، نحمده ونستعينه ونستغفره، ونعوذ بالله من شرور أنفسنا ومن سيئات أعمالنا، مَنْ يَهْدِهِ اللهُ فَلَا مُضِلَّ لَهُ، وَمَنْ يَضِلَّ فَلَا هَادِيَ لَهُ، وأشهد أن لا إله إلا الله وحده لا شريك له، وأشهد أن محمداً عبده ورسوله،

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ﴾¹

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا﴾²

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا﴾³

أما بعد

فإنَّ أصدق الحديث كلام الله تعالى، وخير الهدي هدي محمدٍ صلى الله عليه وسلم وشر الأمور محدثاتها، وكلُّ محدثة بدعة، وكلُّ بدعة ضلالة، وكلُّ ضلالة في النار

¹ [آل عمران: 102]

² [النساء: 1]

³ [الأحزاب: 70 - 71]

Hyrje

Falënderimet i takojnë vetëm Allahut, Zotin e botërave. Paqja dhe bekimet e Tij qofshin mbi Pejgamberin tonë, Muhamedin salAllahu alejhi ue selem, mbi familjen e tij, shokët dhe të gjithë ata që ndjekin rrugën e tij deri në Ditën e Gjykimit.

Me mirësi dhe krenari paraqes para lexuesve shqiptarë këtë përkthim të veprës së shquar "**Namazi i Natës**" nga Shejh Albani, Allahu e meshiroftë. Ky libër është një udhërrëfyes i qartë dhe i besueshëm për një prej adhurimeve më të vlefshme dhe më të dashura të Allahut, pas namazeve farz, namazin e natës. Autori, me metodologjinë e tij precize dhe të bazuar në argumente autentike, na sjell një përshkrim të qartë të formës së këtij namazi.

Ky përkthim ka për qëllim ta bëjë të qasshëm për lexuesit shqiptarë mesazhin e pastër të këtij libri, duke ruajtur me korrektësi esencën e argumenteve dhe stilin e autorit. Kam bërë çmos për ta përkthyer dhe përpunuar këtë libër me përpikmëri, duke ruajtur besnikërinë ndaj origjinalit dhe qartësinë e shprehjes në shqip.

Uroj dhe lus Allahun që ky libër të jetë një dobi e madhe për të gjithë ata që synojnë afrim me Allahun dhe që dëshirojnë të shtojnë devotshmërinë e tyre përmes namazit të natës.

Lus Allahun që të na bëjë prej atyre që e zbatojnë dijen dhe që rriten në devotshmëri. Amin!

Besim Gjelaj

Parathënje

E tërë lavdia dhe falënderimi qoftë për Allahun e Lartësuar. Paqja dhe mëshira qofshin mbi të Dërguarin e Tij, familjën, shokët dhe mbi ata që e pasojnë dhe e përkrahin sunnetin e tij.

Ky është botimi i dytë i librit tim "**Namazi i natës në Ramazan**" që e paraqes para lexuesit të ndëruar, i përshtatshëm për afrimin e muajit të begatshëm-Ramazanit,⁴ pasi që ekzemplarët e botimit të parë janë përfunduar, dhe kërkesat për të janë shtuar. E shikova edhe njëherë duke e përmirsuar dhe korrigjuar, ia shtova shumë tah'rixhate⁵ dhe dobi që nuk ishin më parë, kështu që të jenë te kënaqur (me këtë punë) lexuesit insheAllah. Prej më të rëndësishmëve që ka mundësi ta vërej lexuesi është në meselen e "**Itikafit**".

E lus All-llahun subhanehu ve te'ala të vërtetën ta bëjë shoqërues timin, dhe t'më falë mua çfarë më është shmangur nga e vërteta lapsi dhe kuptimi im, dhe ta bëjë singërisht për Fytyrën e All-llahut, me të vërtetë Ai është Falës, Fisnik.

**Amman, 7 Shaban, 1406h.
Muhammed Nasiruddin Albani**

⁴Të vitit 1406.h

⁵ Tah'rixhate d.t.th. Të treguarit se ku gjindet hadithi komplet, me sened dhe metën.

NAMAZI I NATES NË RAMAZAN

Vlera e namazit të natës gjatë netëve të ramazanit
Për këtë kanë ardhur dy hadithe;

1. Transmetohet nga Ebu Hurejre Allahu qoftë i kënaqur me të që ka thënë: ***"Pejgamberi sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem i inkurajonte muslimanët për t'u falur gjatë ramazanit duke mos i urdhëruar me urdhër të prerë"***, pastaj thoshte: ***"Kush falet në ramazan me besim të singertë dhe shpreson(tek All-llahu), do t'i falën mëkatët e kaluara"***.

Kjo çështje vazhdoi deri në vdekje të Pejgamberit sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem⁶, pastaj edhe në kohën e halifatit të Ebu Bekrit e deri në fillim të halifatit të Umerit Allahu qoftë i kënaqur me të⁷

2. Hadithi i Amër ibën Murreh el-Xhuhenij-j që ka thënë: ***"Erdhi një njeri nga fisi Kuda'ah tek Pejgamberi sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem dhe i tha: "O i Dërguar i All-llahut, çka mendon për mua nëse deshmoj se nuk ka të adhuruar tjetër me meritë pos All-llahut dhe se ti je i Dërguar i Tij, i fali pesë kohët e namazit, agjeroj dhe falem gjatë Ramazanit dhe e jap zekatin(si do ta kem përfundimin)? Pejgamberi sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem iu pergjig: "Kush vdes duke i bërë këto, do të jetë prej të singertëve dhe dëshmorëve".⁸***

⁶ D.m.th. duke e lënë të falurit e Teravis me xhematë.

⁷ Tra. Muslimi dhe të tjerë. Buhariu këtë hadith e transmeton me sened deri tek Pejgamberi sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem dhe është i shenuar në El-Irvaul-Galil (4/14/906), si dhe në Sahihu Ebi Davud (1241). Lus All-llahun që t'me mundësoj përfundimin dhe botimin e këtij libri...

⁸ Tra. Ibën Huzejmeh dhe Ibn Hibbani në sahihat e tyre dhe të tjerë me sened sahih. Për këtë shiko shenimin tim tek Ibn Huzejmeh (3/340/2262) dhe në Sahihut-Tergib (1/419/993)

Nata e Kadrit dhe përcaktimi i kohës (datës) së saj

- Nata më e vlefshme e muajit të ramazanit është Nata e Kadrit, bazuar në fjalën e Pejgamberit sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem: **"Kush falet në Natën e Kadrit dhe e qellon atë, me besim të sinqertë duke shpresuar (në shpërblimin e All-llahut), do t'i falën mëkatet e kaluara"**⁹
- Nata e Kadrit është nata e njëzetë e shtatë e ramazanit sipas mendimit më të saktë. Për këtë aludojnë shumë hadithe, prej tyre është hadithi të cilin e transmeton Zirr-rr ibën Hubejshi që ka thënë: "E kam ndegjuar Ubej-j ibën Ka'abin duke thënë, pasi që i është thënë se Abdall-llah ibën Mes'udi ka thënë: **"Kush falet gjatë tërë vitit ia ka qeluar natës së kadrit! Tha Ubej-ji Allahu qoftë i kënaqur me të,(për Ibën Mes'udin,) All-llahu e mëshiroftë, ka pas për qellim që mos të bëhën njerzit përtacë,Betohem në Atë që nuk ka të adhuruar tjetër me të drejt pos Tij, Nata e Kadrit është në ramazan-betohet për Natën e Kadrit-dhe pasha All-llahun e di në cilën natë është? Ajo është nata të cilën Pejgamberi sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem na ka urdhëruar për t'u falë, ajo është nata e mëngjesit të ditës se njëzet e shtatë, dhe shënjë e saj është të lindë dielli në mëngjes të kësaj dite i ndriçuar pa rrezë"**¹⁰

Në një transmetim tjetër këtë e ka ngritur tek Pejgamberi sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem.

⁹ Tra. Buhariu, Muslimi dhe të tjerë nga Ebu Hurejra ndersa Ahmedi e transmeton nga Ibadetu bin Samit (5/318). Shtesa në haidth është e tij, ndersa tek Muslimi është nga Ebu Hurejra.

¹⁰ Tra. Muslimi dhe të tjerë dhe është i bërë tahrixh në Sahihu Ebi Davud (1247).

*Nata e njëzeteshtate dhe kjo është nata e kadrit sipas mendimit më të saktë është siq kemi potencuar më lartë dhe për këtë Pejgamberi sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem i ka bashkuar (në xhami sh.p) familjen dhe grate e tij dhe kjo gjë tregon se është sunnet prezantimi i grave në këtë natë.

Legjitimimi i faljes së namazit të natës me xhematë

- Është i legjitimuar të falurit e namazit të natës me xhematë në ramazan, përkundrazi është më i vlefshëm se sa të falurit vetmas. Kështu ka vepruar i Dëguari sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem dhe ka sqaruar vlerën e tij, ashtu siç përmendet në hadithin e Ebu Dherr-rrit Allahu qoftë i kënaqur me të që ka thenë :***“Kemi agjeruar ramazanin me Pejgamberin sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem dhe nuk është falur me ne asnjëherë gjatë muajit, derisa kanë mbetur shtatë ditë, pastaj është falur me ne derisa ka kaluar një e treta e natës dhe kur ishte nata e gjashtë nuk është falur me ne, në natën e pestë është falur me ne derisa ka kaluar një pjesë e natës; i thash:“O i Derguar i All-llahut! Sikur të ishe falur me ne në këtë natë?! Më tha: Nëse njeriu falet me imam deri në fund do t’i llogaritet sikur të ishte falur gjatë gjithë natës. E kur ishte nata e katërt nuk është falur me ne, e në të tretën* e ka bashkuar familjën dhe grat e tij, si dhe njerzit tjerë; dhe është falur me ne, sa që jemi frikësuar se po na kalon felahu,-thotë transemtuesi i hadithit-i thash; Çfarë është felahu? Më tha koha e syfyrit, pastaj nuk e ka falur me ne pjesën tjetër të mbetur të muajit”*”¹¹**

¹¹Hadith sahih. E transmetojnë autorët e suneneve* dhe të tjerë dhe ky hadith është i bërë tahrixh në librin Salatut-Teraviih (faqe 16-17) dhe po ashtu në Sahih Ebi Davud (1245) dhe në Irvaul Galil (447)

*Nesaiu, Ebu Davudi, Tirmidhiu dhe Ibn Maxhe. Sunnenet janë libra që autorët e tyre kanë mbledhur hadithe që në përgjithësi janë sahiha dhe hasene por ka edhe daife dhe keto sunnene në vete përmbajnë libra dhe kapituj të ndryshëm ashtu siq kanë vepruar Buhariu dhe Muslimi në sahihat e tyre. (sh.p)

**Shkaku që Pejgamberi sal-lall-llahu
alejhiue sel-lem nuk ka vazhduar ta falë
namzin e natës me xhematë**

- Pejgamberi sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem nuk ka vazhduar të falet me xhematë në pjesën e mbetur të muajit nga frika se mos bëhët obligim namazi i natës gjatë ramazanit e pastaj nuk do të kenë mundësi që t'i përmbahën këtij obligimi, ashtu siç përmëndet në hadithin e Aishes Allahu qoftë i kënaqur me të tek Buhariu, Muslimi dhe tek te tjerët¹². Me vdekjen e Pejgamberit sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem, kjo frikë u largua, pasi që All-llahu i lartësuar e plotësoi fenë e Tij. Për këtë shkak u largua frika, pra lënja e të falurit me xhematë e namazit të natës gjatë Ramazanit, ndërsa vendimi për faljen e këtij namazi me xhematë ka mbetur i legjitimuar dhe mu për këtë Umeri Allahu qoftë i kënaqur me të e ringjalli këtë vepër, ashtu siç tregohet në Sahihul Buhari dhe në libra të tjerë.¹³

¹²Më detalisht për këtë hadith shiqo librin Namazi i teravive nga fq 12-14.

¹³Shiko tahrrixhin dhe fjalen e Ibën Abdul-Berrit dhe të tjerëve rreth kësaj në librin Namazi i teravive fq 49-52.

Legjitimim i faljes së femrave me xhematë në namazin e natës

- U lejohet femrave të prezentojnë në namazin e natës me xhematë siç është treguar në hadithin e mësipërm të Ebu Dherr-rrit Allahu qoftë i kënaqur me të. Gjithashtu lejohet për to të kenë imam të veçantë nga imami i mëshkujve. Është vërtetuar se Umeri Allahu qoftë i kënaqur me të kur i ka bashkuar njerzit për namaz të natës, për burra e ka caktuar imam Ubej-j ibën Ka'abin Allahu qoftë i kënaqur me të, ndërsa për femra Sulejman ibën Ebi Hathmeh.

Transmetohet nga Arfexheh eth-Thekafiu që ka thenë: ***"Ali ibën Ebi Talib Allahu qoftë i kënaqur me të i urdhëronte njerzit për faljën e namazit të natës gjatë muajit të Ramazanit, caktonte një imam për mëshkuj dhe një për fëmra; Thotë Arfexheh: Unë isha imam i fëmrave".***¹⁴

Unë mendoj se një gjë e tillë mund të veprohet nëse xhamia është e madhe, kështu që mos ta pëngojnë njëri-tjetrin.

¹⁴ Këtë dhe atë para tij (ngjarjen e Umerit) e transmeton Bejhekiu (2/494), ndërsa Abdurrezaku në Musanefin e tij (4/258, Nr.8722) e transmeton vetëm të parin. Ibën Nasr i ka transmetuar të dytë dhe ka argumentuar me ta për të njeten çështje që kemi argumentur edhe ne.

Numri i rekateve të namazit të natës

- Rekatet e këtij namazit janë njëmbëdhjetë, dhe mendojmë se nuk duhet shtuar më shumë në të, duke pasuar Pejgamberin sal-lall-llahu alejhi ue sel-em, sepse ai nuk ka shtuar më shumë derisa u nda nga kjo botë.

Është pytur Aisheja Allahu qoftë i kënaqur me të për namazin e Pejgamberit sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem gjatë ramazanit? Është pergjigjur: **"Nuk ka falur Pejgamberi sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem me shumë se njëmbëdhjetë rekate gjatë ramazanit e as në kohët tjera, i falte katër rekate, mos pyet për bukurin dhe zgjatjen e tyre, pastaj i falte edhe katër rekate dhe gjithashtu mos pyet për bukurin dhe zgjatjen e tyre e pastaj falte tre rekate"**¹⁵

- Lejohet për ta shkurtuar këtë namaz, edhe nëse e falë vetëm një rekat viter, duke u argumentuar me veprën dhe fjalët e Pejgamberit sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem.

Sa i perket argumentit nga vepra e Pejgamberit sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, është pytur Aisheja Allahu qoftë i kënaqur me të: **"Sa rekate e falte Pejgamberi sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem vitrin? Tha: I falte kater¹⁶ rekate dhe tre rekate viter, gjashte rekate dhe tre rekate viter, dhjetë rekate dhe tre rekate viter, nuk ka fal me pak se shtatë e as më shumë se trembedhjetë rekate"**¹⁷

¹⁵ Tra. Buhariu, Muslimi dhe të tjerë. Është i bërë tahirxh në Salatut-Teraviih (20-21) dhe në Sahih Ebi Davud (1212).

¹⁶ Prej tyre dy rekate të sunetit të jaciesë pas farzit, apo dy rekate të lehta para namazit të natës me te cilat e fillonte namazin Pejgamberi sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem, i këtij mendimi është Ibën Haxheri, (shiko Salatut-Taraviih: f-19,20).

¹⁷ Tra. Ebu Daudi, Ahmed etj, senedi i këtij hadithi eshte i mire, e ka bërë te vërtetë Irakij-ju, shiko: et-Taraviih (f.98,99), dhe Sahih Ebi Davud (1233).

Kurse argumenti nga fjalët e Pejgamberit sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem është:” ***Vitri është hak, kush dëshiron le ta falë pesë rekate, e kush dëshiron le ta falë tre rekate, e kush dëshiron le ta falë me një rekat*** ”¹⁸

¹⁸ Tra. Et-Tahavi, el-Hakim etj, senedi I tij është i vërtetë ashtu siç thonë një grup nga imamët, është edhe një transmetim tjetër që e dëshmon këtë duke pas parasysh se në të ka shtojcë munkireh-te urrejtur, ashtu siç e kamë sqaruar në et-Taraviih (f. 99, 100).

Leximi i Kur'anit gjatë namazit të natës

- Sa i përket leximit të Kur'anit në namazin e natës gjatë ramazanit dhe muajve tjerë Pejgamberi sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem nuk ka caktuar se sa të lexohet në të, kështu që mos të tejkalohet apo të mungohet, në realitet leximi i Pejgamberit sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem ndryshonte, ndonjeherë gjatë, e ndonjeherë shkurtë.

Ne disa raste ka lexuar në çdo rekat ngjashëm me suren Muzemmil, njezetë ajete, e ndonjeherë afër pesdhjetë ajete, dhe thonte: ***"Kush falet një natë duke lexuar njëqind ajete nuk do të shkruhet prej gafilinve (pavëmendshëm)"***

E në një hadith tjetër thotë: ***"...me dyqind ajete shkruhet prej të bindurve në adhurim ndaj Allahut dhe prej të sinqertve"***.

Ka lexuar Pejgamberi sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem një natë duke qenë i sëmur, shtatë suret më të gjata, ato janë: el-Bekare, Ali Imran, en-Nisae, el-Maideh, el-En'am, el-A'raf dhe et-Tevbeh.

Ndërsa në ngjarjen e Hudhejfete ibën el-Jemani që u fal pas Pejgamberit sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem, tregohet se ai ka lexuar në një rekat el-Bekare, pastaj en-Nisae, pastaj Ali Imran, dhe ka kënduar duke e zbukurar zërin dhe ngadalë.¹⁹

Është vërtetuar me transmetimin më të saktë që Umeri Allahu qoftë i kënaqur me të kur e ka urdheruar Ubej-j ibën K'abin për t'ua falur namazin njerzve njëmbëdhjetë rekate gjatë ramazanit, Ubej-ji Allahu qoftë i kënaqur me të lexonte nga njëqindë ajete derisa ata që faleshin pas tij u detyruan të mbeshtetën në shkopinjë si shkak i lodhjes duke qëndruar në këmbë, dhe nuk e përfundonin namazin deri në fillim të agimit.²⁰

¹⁹ Te gjitha këto hadithe janë të vërteta shiko: Forma e Namazit (f.117- 122).

²⁰ Tra. Malik ngjashëm me këtë. Shiko: Salatu et-Taravîh (f.52).

Gjithashtu është vërtetuar nga Umeri Allahu qoftë i kënaqur me të se njëherë kishte thirrur lexuesit e Kur'an-it në muajin e ramazanit, dhe kishte urdhëruar më të shpejtin në lexim, prej tyre, që të lexojë tridhjetë ajete, të mesmin njëzetepesë ajete dhe më të ngadalshmin njëzet ajete.²¹

Bazuar në këtë ai i cili falet vetëm le ta zgjatë sa të dëshirojë, dhe gjithashtu nëse është me të ndonjë që pajtohet për ta zgjatur le ta zgjasë, përsëri se sa me shumë që e zgjatë namazin, ai namazi është më i mirë, mirëpo nuk duhet zgjatur duke qëndruar gjatë gjithë natës përveç në raste të rralla duke pas parasysh pasimin e Pejgamberit sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem që thotë: ***"Udhëzimi më i mirë është udhëzimi i Muhammedit sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem"***²²

Nëse është imam, ai duhet ta zgjatë të falurit aq sa nuk e rendon xhematin, ngase Pejgamberi sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem thotë: ***"Nëse ndonjëri prej jush iu behët imam njerzve, le të ua lehtësojë namazin, sepse në mesin e tyre është [fëmiu], i moshuari, i dobëti, [i sëmurë] dhe [ai që është i zënë me nevojë], e nëse falet vetëm, le ta zgjatë sa të dëshirojë"***²³

²¹ Shiko në Salatu et-Teravih (f.71) dhe këtë e transmeton edhe Abdurrezaku në Musannef (4/261-Nr. 7731), dhe Bejhekiu (2/497).

²² Pjesë e hadithit që e tra. Muslimi, En-Nesaiu etj, shiko në Ahkamul-Xhenaiz (f.18), dhe në el-Irva (608).

²³ Tra. Buhariu dhe Muslimi, ndërsa teksti dhe shtojcat mbrenda kllapave janë nga sahihi i Muslimit, shiko në el-Irva (512) dhe Sahih Ebi Davud (759,760).

Koha e namazit të Natës

- Koha e namazit të natës fillon pas namazit të jacisë e deri në agim, bazuar në fjalën e Pejgamberit sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem: ***"Me të vërtetë All-llahu ua ka shtuar një namaz, e ai është tek²⁴, pra faleni atë në mes jacisë dhe sabahut"***²⁵
- Falja e namazit në pjesën e fundit të natës është më i vlefshëm për atë që i mundësohet kjo gjë. Pejgamberi sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem thotë: ***"Ai që ka frikë se nuk do të zgjohet në pjesën e fundit të natës, le ta falë vitrin në fillim të pjesës së parë të natës, e kush mendon se mund ta falë në pjesën e fundit le ta falë në atë kohë, se me të vërtetë namazi në pjesën e fundit të natës është i dëshmuar, dhe për këtë është më i vlefshëm"***²⁶
- Nesë gështja e të falurit ka të bejë rreth të falurit në pjesën e parë të natës me xhematë apo në pjesën e fundit të natës vetëm, atëherë namazi me xhematë është më i vlefshëm, ngase konsiderohet ngjashëm me të falurit gjatë tërë natës, siç e kemi cekur më sipër në pikën e katërt, e cila tregohet nga sahabet se Pejgamberi sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem e ka bërë një gjë të tillë.

²⁴ Namazi i natës quhet namaz tek, sepse numri i rekateve të tij është tek.

²⁵ Hadith i vërtetë, tra. Ahmed i etj, nga Ebi Basreh shiko në es-Sahihah (108), dhe el-Irva (2/158).

²⁶ Tra. Muslim etj., shiko në es-Sahihah (2610).

Gjithashtu edhe sahabet ne kohën e Umerit Allahu qoftë i kënaqur me të kanë vepruar kështu. Abdurr-rahman ibën Abdin el-Karij-ju thotë:***"Kam shkuar një natë me Umerin në xhami gjatë ramazanit, e njerzit ishin të shpërndarë, ndokush falej vetëm, e me ndonjë tjetër falej një grup i vogël, atëherë Umeri tha:"Për All-llahun ! E shoh të arsyeshme sikur t'i bashkoj këta në një imam, do të ishte më mirë, pastaj vendosi për një gjë të tillë, dhe i bashkoi më Ubej-j ibën K'abin. Pastaj shkuam një natë tjetër dhe njerzit ishin duke u falur me imamin e tyre, Umeri Allahu qoftë i kënaqur me të tha:"Sa risi e mirë është kjo, kurse ata që flejnë janë më të mirë se ata që falën-ata falën në fund të natës-kurse shumica e njerzve faleshin në fillim të natës"***²⁷

Ka thënë Zejd ibën Vehb:"Falej Abdullahi me ne gjatë muajit të ramazanit, dhe shkonte në shtëpi natën"²⁸

²⁷ Tra. Buhariu etj, shiko në et-Taraviah (f.48).

²⁸ Tra. Abdurrezak (7741) me sened të vërtetë dhe në këtë ether-transmetim si dhe atë para tij ka aludur Imam Ahmedi kur është pyetur: A vonohet namazi i natës, pra taravija, deri në fundin e natës? Është përgjigjur: Jo, tradita e muslimanëve është më e dashur për mua.

Formatë e namazit te natës

- Një gjë të tillë e kam elaboruar qartë në librin "Salatut-Taraviih" (Namazi i Taravis), f.101-105; dhe e shoh të arsyeshme ta cek shkurtimisht duke e bërë sa më të lehtë dhe përkujtuese për lexuesin:
- **Forma e parë:** Trembëdhjetë rekate, ia fillon me dy rekate të shkurtëra, të cilat sipas mendimit më të saktë janë dy rekatet sunet pas farzit të jacisë, ose janë dy rekate të posaqme më të cilat behët fillimi i namazit të natës siç e kemi potencuar më lartë, pastaj i falë dy rekate duke i zgjatur shumë, pastaj i falë dy rekate më të shkurtëra, pastaj i falë dy rekate më të shkurtëra se këto para tyre, pastaj i falë dy rekate më të shkurtëra se këto, gjithashtu i falë edhe dy rekate më të shkurtëra se këto, dhe në fund e falë vitrin një rekat.
- **Forma e dytë:** I falë trembëdhjetë rekate. Nga këto i falë tetë rekate duke jep selam mes çdo dy rekateve, pastaj e falë vitrin pesë rekate, duke mos u ulë e as duke mos dhënë selam deri në rekatën e pestë.
- **Forma e tretë:** Njëmbëdhjetë rekate, jep selam pas çdo dy rekateve dhe e falë vitrin një rekat.
- **Forma e katërtë:** Njëmbëdhjetë rekate, prej tyre katër i falë me një selam, gjithashtu edhe katër tjera, dhe i falë tre rekate viter.

A është ulur në mes dy rekateve kur e ka bërë të falurit me katër dhe tre rekate? Për këtë çështje nuk kemi gjetur përgjigje të mjaftueshme, mirëpo të ulurit në të falurit me tre rekate nuk është i legjitimuar!

- **Forma e pestë:** Njëmbëdhjetë rekate, duke i falë tetë rekate me një ulje, e lexon teshehudin dhe salavatën, pastaj ngritet nuk jep selam, dhe e falë vitrin një rekat, pastaj jep selam kështu që behën nëntë rekate, pastaj i falë dy rekate duke qenë ulur.

- **Forma e gjashtë:** Nëntë rekate, duke i falë gjashtë rekate me një ulje, pastaj e lexon teshehudin si dhe salavatit mbi Pejgamberin sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem, pastaj...deri ne fund vazhdon ashtu siç është cekur në formën e sipërpërmendur.

Këto janë format e namazit të natës, te cilat janë vërtetuar nga Pejgamberi sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem, të cekura në citate të transmetuara prej tij.

Mund të shtohën edhe forma të tjera përveç atyre që i cekëm, dhe kjo bëhet duke i manguar rekatet nga çdo formë aq sa deshirojmë, deri në një rekat, bazuar në fjalen e Pejgamberit sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem të cekur me lartë: ***“...kush dëshiron le ta falë vitrin pesë rekate, e kush dëshiron le ta falë tre rekate, e kush dëshiron le ta falë vitrin një rekat”***²⁹

Këto forma te të falurit në pesë dhe tre rekate, nesë dëshiron i falë me një ulje dhe një selam siç është cekur në formën e dytë, dhe nëse dëshiron jep selam mes çdo dy rekateve siç është cekur në formën e tretë dhe në format tjera, dhe kjo është më mirë³⁰.

²⁹ Shiko piken Nr.8.

³⁰ **Dobi me rëndësi:** Ibn Huzejme në sahihun e tij (2/194) pasi që e përmend hadithin e Aishes dhe të tjerëve për disa forma të të falurit të potencuara më lartë thotë:

Lejohet për personin që të falë sa të dëshirojë nga numri i rekatëve prej namazit që është transmetuar nga Pejgamberi sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem, që i ka falur dhe gjithashtu në formën që është transmetuar nga Pejgamberi sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem gjatë të falurit të tij dhe nuk përshtohet askush nga kjo.

Them (Albani): Kjo është nga kuptueshmëria e tij që është në pajtueshmëri të plotë nga ajo që kemi zgjedhur ne, për t'ju përmbajtur numrit të rekatëve të cilat janë të vërtetuara nga Pejgamberi sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem dhe se ndalohet të shtohet numri i tyre, prandaj falënderimi i qoftë Allahut për suksesin e Tij dhe e lus Atë që të na shtojë prej të mirave të Tij.

Sa i përket të falurit pesë dhe tre rekate duke u ulur pas çdo dy rekateve dhe duke mos dhënë salam nuk kemi gjetur diq të vërtetë të transmetuar nga Pejgamberi sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem që aludon në të. Ne esencë është e lejuar, mirëpo pasi që Pejgamberi sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem ka ndaluar nga të falurit tek tre rekate, është marrë si argument fjala e Tij sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem: **“Mos i përgjasoni namazet me namaz të akshamit”**³¹, atëherë patjetër është obligim për atë që falë vitrin tre rekate që të largohet nga ky përgjasim, dhe kjo i ka dy rrugëdalje:

1. Te dhënurit salam mes dy rekateve dhe rekatit të fundit, ky është mendim i fuqishëm dhe më i mirë.
2. Të mos ulet mes dy rekateve dhe rekatit të tretë. All-llahu i lartësuar e di më së miri.

Të lexuarit në tre rekatet e vitrit

- Në rekatën e parë të namazit të vitrit është sunnet të lexohet: “Seb-bih-ismi rab-bikel-`ala”, ndërsa në të dytin: “Kul ja ej-juh-el-kafirun” dhe në të tretin: “Kul huvall-llahu ehad”. Nganjëherë pas “Kul huvall-llahu ehad” shtonte “Kul eudhu birab-bil-felek” dhe “Kul eudhu birab-bin-nas”.

Gjithashtu është vërtetuar nga Pejgamberi sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem se një herë në një rekat të vitrit ka lexuar njëqind ajete nga sureja En-Nisa³².

³¹ Tra. Et-Tahaviu dhe ed-Darekutni etj, shiko: et-Taraviih (f. 99,110).

³² Tra. En-Nesai dhe Ahmedi me sened të vërtetë.

Duaja e kunutit dhe kur lexohet ajo në namaz

- Pas mbarimit nga leximi dhe para rukus, nganjëherë e lexon duan e kunutit të cilën ia kishte mësuar Pejgamberi sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem nipit të vet Hasen ibn Alij Allahu qoftë i kënaqur me të dy, dhe ajo është :***"All-llahume ihdini fimen hedejt, ve afini fimen afejt, ve tevl-leni fimen tevejt, ve berik li fime 'atajt, ve kini sherr-rre me kadajte, fe in-neke takdi ve la jukda alejke, ve in-nehu la jedhil-lu men velejte, ve la jeiz-zu men adejte, teberekte rab-bena ve tealejte, la menxhe minke il-la ilejke"***³³(O Allahu im, më bëj mua prej atyre që Ti i ke udhëzuar, dhe më bëj prej atyre që Ti i ke falur, më bëj prej të dashurve Tu, më beko mua në atë që më ke dhënë dhe më mbroj nga dëmi i asaj që Ti ke caktuar. Vërtet, Ti je Ai i Cili cakton dhe askush s'mund të caktojë kundër Teje asgjë. Me të vërtetë s'ka mposhtje për atë të cilin Ti e do, dhe s'ka ndihmë për atë që është armik i Yti. I madhëruar dhe i Lartësuar je, O Zoti ynë. S'ka shpëtim prej Teje, përveç se të Ti). Nganjëherë dërgon salavat mbi Pejgamberin sal-lall-lahu alejhi ue sel-lem pas leximit të duas.³⁴

³³ Tra. Ebu Davudi , en-Nesai dhe të tjerë me sened të vërtetë, shiko: Sifatus-sal-lah (f.95,96 nga botimi i shtatë).

³⁴ Shiko: "Fadlus-sal-lati alan-nebij-j (f.33)" dhe "Telhis sifatu sal-latin-nebij-j (f.45)"

- Nuk ka të keqe nëse e lexon duan e kunutit pas rukus, duke shtuar në dua mallkimin ndaj pabesimtarve, salavatit mbi Pejgamberin sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem dhe dua për muslimanët në pjesën e dytë të muajt të ramazanit gjë e cila është vërtetuar në transmetime nga imamët në kohën e Umerit Allahu qoftë i kënaqur me të. Transmetohet në fund të hadithit te Abdurr-rrahman ibën Abdi el-Karij-j të cekur më sipër (ne pikën 12):" I mallkonin pebesimtarët në pjesën e dytë të ramazanit;" **All-llahume katilil-kefereti-ledhine jesud-dune an sebilike, ve jukedh-dhibune resuleke, ve la ju'munune biva'dike, ve halif bejne kelimetihim, ve elki fi kulubihim err-rr'ube, ve elki alejhim rixhzeke ve adhabeke, ilahel-hak-ki**" (O Allahu im, vrai ata pabesimtarë që i pengojnë të tjerët nga rruga Jote, që i përgnjështrojnë të Dërguarit Tu, dhe nuk besojnë në premtimin Tënd, bëri të përçarë mes veti, futju në zëmrat e tyre trishtimin, dërgoju atyre denimin Tënd, O i Adhuruari (Zoti) i vërtetë), pastaj dërgohet salavat mbi Pejgamberin sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem dhe bëhet dua për muslimanët aq sa ka mundesi për të mirë, pastaj krkoni falje për besimtaret.

³⁵ Tra. Ibën Huzejmeh (2/155-156, Nr.1100).

Çfarë duhet thënë në fund te vitrit

- Prej sunnetit është të thuhet në fund te vitrit (para apo pas selamit): **"All-llahume in-nii eudhu bike biridake min sehatike, ve bimuafetike min ukubetike, ve eudhu bike minke, la uhsi thene'en alejke, ente keme ethnejte ala nefsik"**³⁶, (O Allahu im, të lutëm me anë të kënaqësisë Sate të më mbrosh nga hidhërimi Yt dhe me faljen Tënde nga denimi Yt. Kërkoj mbrojtjen Tënde nga Ti. Unë nuk mund të të madhëroj ashtu siç e meriton Ti. Ti je i Madhëruar, ashtu siç e ke përshkruar Vetën).
- Kur të jep selam në namaz te vitrit, thotë: **"Subhane el-melikul-kud-dus, subhane el-melikul-kud-dus, subhane el-melikul-kud-dus**, d.m.th. tre herë, dhe e zgjatë zërin dhe e ngrit në të tretën herë³⁷, (I Madhëruar qoftë Sunduesi i Pastër nga çdo e metë).

Dy rekate pas vitrit

- Lejohet me i falë dy rekate, të cilat janë vërtetuar nga praktika e Pejgamberit sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem³⁸, perkundrazi ka porositur umetin e tij që t'i falin këto dy rekate duke thënë: **"Më të vërtetë udhëtimi ka mundime dhe lodhje, në qoftë se dikush e falë vitrin, le t'i falë dy rekate, e nesë zgjohet me vonë atëherë ato dy rekate i majftojnë (nuk ka nevojë për t'i falur prap)"**³⁹
- Në këto dy rekate është sunnet të lexohet surja "El-zilzal" dhe "El-kefirun".⁴⁰

³⁶ Tra. Sahih Ebi Daudi (1282), el-Irau (430).

³⁷ Shiko në Sahih Ebi Davud (1284).

³⁸ Tra. Muslimi dhe të tjerë shiko në Et-Teravîh (108-109)

³⁹ Tra. Ibën Huzej-jmeh në sahihun e tij, ed-Deremiu dhe të tjerë. Ky hadith është i përmendur në Sahiha. Për këto dy rekate një kohë të gjatë isha në dilemë dhe po sa hasa këtë sunnet të Pejgamberit sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem nxitova në praktikimin e tij dhe kuptova se fjala e Pejgamberit sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem: "Bëne vitrin namazin tuaj të fundit të natës" është për zgjedhje e jo obligueshmëri. I këtij mendimi është edhe Ibn Nasër (130).

⁴⁰ Tra. Ibën Huzej-jmeh (1104, 1105), prej hadithit të Aishes dhe Enesit Allahu qoftë i kënaqur me të dy me senedat e tyre që e përforcojnë njëri tjetrin, gjithashtu shiko Sifatus-sal-lah (f.124).

ITIKAFI

Legjitimimi i tij

- Itikafi është sunnet gjatë ramazanit dhe gjatë tërë vitit. Argument për këtë kemi fjalën e All-llahut të lartësuar: ***"E kur jeni të izoluar (në itikafë) në xhamia..."*** Bekare 187, duke pas parasysh edhe shumë hadithe të vërteta të transmetuara për itikafin e Pejgamberit sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem si dhe transmetime të shumta nga selefi që aludojnë për një veprim të tillë, të cilat janë të përmendura në librin Mus-sanef të Ibën Ebi Shejbeh dhe të Abdurr-rezakut.⁴¹

Është vërtetuar që Pejgamberi sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem ka bërë itikaf dhjetë ditët e fundit të muajit Sheval⁴² dhe Umeri Allahu qoftë i kënaqur me të i kishte thënë: ***"Ne kohën e xhahilijetit jam zotuar se një natë do të bëjë itikaf në qabe? I tha: "Atëherë përmbushe zotimin tënd"*** dhe ai bëri itikaf një natë.⁴³

- Itikafi i transmetuar në mënyrën më autentike është itikafi në ramazan, këtë e vërteton hadithi i Ebu Hurejres Allahu qoftë i kënaqur me të: ***"Pejgamberi sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem bënte itikaf në çdo ramazan dhjetë ditë, kurse në vitin të cilin ka vdekur ka bërë itikafë njëzet ditë"***⁴⁴
- Itikafi më i vlefshëm është ai që bëhet në fund të ramazanit, sepse i Dërguari i All-llahut sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem hynte në itikaf gjatë dhjetë ditëve të fundit të ramazanit, derisa i erdhi vdekja prej All-llahut az-zevexhel-l.⁴⁵

⁴¹ Në botimin e kaluar në këtë vend ka qenë i cituar hadithi " Kush bën itikafë një ditë..." por tani e kam hequr sepse më është bërë e qartë se ai është hadith i dobët. Kjo pasi që e studiova gjendjen e tij hollësisht në Silsiletu ed-Daifeh dhe e vërejta dobësinë e tij e cila më ishte fshehur mua dhe para meje Hejthemiu!

⁴² Kjo është pjesë nga hadithi i Aishes Allahu qoftë i kënaqur me të të cilin e transmetojnë Buhariu, Muslimi dhe Ibn Huzejme në sahihat e tyre. Gjithashtu është i cekur në Sahih Ebi Davud (2127).

⁴³ Tra. Buhariu, Muslimi dhe Ibën Huzej-jmeh, ndërsa në një transmetim shtesa është nga Buhariu ashtu siq është në versionin e shkurtuar të sahihut të tij . Gjithashtu është përmendur në Sahih Ebi Davud (2136-2137).

⁴⁴ Tra. Buhariu dhe Ibën Huzej-jmeh, Sahih Ebi Davud (2126-2130).

⁴⁵ Tra. Buhariu, Muslimi , Ibën huzej-jmeh (2223), el-Irua (966), dhe Sahih Ebi Davud (2125).

Kushtet e itikafit

- Nuk lejohet dikund tjetër përveç në xhamia. All-llahu i lartësuar thotë:***"E kur jeni të izoluar (në itikafë) në xhamia, mos t'u afroheni atyre (për marrëdhënie intime)"*** Bekare 187⁴⁶, ka thënë Aisheja Allahu qoftë i kënaqur me të anha:***"Është sunnet për atë që benë itikaf të mos dalë nga xhamia përveç për nevoja të tij të domosdoshme, nuk i lejohet të vizitojë të sëmurin, ta prek gruan e as nuk i lejohet të kryej marrëdhënie intime me të, gjithashtu itikafi bëhet vetëm në xhamit në të cilat falën pesë kohët me xhematë si dhe ai që bën itikafë duhet të jetë agjerueshëm".***⁴⁷
- Duhet të jetë në xhami të cilën falet xhumaja, kështu që mos të ketë nevoj për të dalur nga xhamia për ta falur xhumanë, sepse dalja nga xhamija për ta falur xhumanë është vaxhib, thotë Aisheja Allahu qoftë i kënaqur me të në një transmetim të hadithit të saj të cituar në hadithin e mësipërm:***"...nuk ka itikaf përveç në xhami në të cilën falet xhumaja"***⁴⁸

Më pastaj kam hasur në një hadith të vërtetë, të qartë, që i veçon xhamiat (për itikaf) të përmëndur në ajet me tri xhamitë: Qabeja, xhamija e Pejgamberit sal-lall-llahu alejhi ue selem dhe xhamin e Aksas, e ai është hadithi i Pejgamberit sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem:***"Nuk ka itikaf përveç në tri xhamia"***⁴⁹

⁴⁶Imam Buhariu ka argumentuar me këtë ajetë për atë çfarë potencuam. Hafidhi thotë: Ajo çfarë kuptohet nga argumentimi me këtë ajetë është : Sikur të ishte i saktë itikafi edhe jashtë xhamijave nuk do të veqonte ndalesën e marrëdhënieve intime me grua për arsye mardhënjesh seksuale e shvlerfsojn itikafin dhe kjo me konsenzues (ixhma) andaj ju bë e ditur atij se të përmendurit e xhamijave është për qëllim se itikafi nuk bëhet vetëm se në xhamija.

⁴⁷Transmeton Bejhekiu me sened sahih dhe Ebu Davudi me sened hasen e transmetim nga Aishja është prej tij dhe është i elaboruar në Sahih Ebi Davud 2135 dhe në Irvau 966

⁴⁸ Tra.Bejhekiu nga Ibën Abbasi që ka thënë:"Më të vërtetë gjërat me te urrejtura tek All-llahu janë risit, dhe prej risive është të bëhet itikaf në xhamitë te cilat gjindën në shte ëpia"

⁴⁹ Tra. Et-Tahaiu, el-Ismaïlij dhe Bejhekiu me sened të vërtetë nga Hudhejfetul-Jemani Allahu qoftë i kënaqur me të dhe kjo është e elaboruar në Sahiha 2786 së bashku me thënjet e selefit të pajtueshme me këtë ashtu siç e potencuam më lartë dhe gjitha janë sahiha.

Një gjë të tillë e kanë pohuar edhe selefi: Hudhejfetul-Jeman, Seid ibën el-Musej-jeb dhe Atau, përveç se ky i fundit nuk e ka përmëndur xhamin e Aksas, kurse disa të tjerë kanë thënë se lejohet itikafi në çdo xhami që falet xhumaja, e disa të tjerë e kundërshtuan këtë mendim duke thënë: itikafi mundë të bëhet edhe nëse është xhamia në shtëpi të atij që bënë itikaf.

Nuk është e panjohur se të përmbajturit asaj që është në pajtim me hadithin është i duhur, dhe duhet pasuar atë. All-llahu i lartësuar e di më së miri.

- Është sunnet agjerimi ndaj atij që bënë itikaf, siq është cekur më lartë ne hadithin e Aishes Allahu qoftë i kënaqur me të.⁵⁰

⁵⁰ Tra. Bejhekiu me sened të vërtetë, Ebu Davudi me sened të mirë, ka thënë Imam Ibnul-Kaj-jimi në “Zadul-Mead”, “Nuk transmetohet që Pejgamberi sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem ka bërë itikaf duke mos qenë agjerueshëm, por ka thënë Aisheja: nuk ka itikaf përveç se duke qenë agjerueshëm,, nuk e ka përmëndur All-llahu i lartësuar itikafin përveç se e ka përmënd edhe agjerimin, dhe nuk ka bërë i Dërguari i All-llahut itikaf përveç se ka agjëruar, mendimi më i saktë, i argumentuar, të cilin e përkrahin shumica e dijetarve prej selefit është se agjerimi është prej kushteve të itikafit, po ashtu këtë mendim e ka përkrahur edhe shejhul-Islam Ibën Tejmij-jeh”

Them (Albani): ”Bazuar në këtë nuk është e lejuar për atë që dëshiron me falë namazin në xhami apo diç tjetër që ta bëjë një për itikaf kohën sa qëndron aty, kështu ka thënë Shejhul-Islam Ibën Tej-jmijeh në “el-Ihtijarat”.

Çfarë lejohet për atë që është në itikaf

- Lejohet të dalë nga xhamija për kryerje të nevojave fiziologjike, si dhe lejohet ta nxjerrë kokën jashtë për ta pastruar. Aisheja Allahu qoftë i kënaqur me të thotë: ***"I Dërguari i All-llahut e fuste kokën brënda në dhomën time duke qenë në itikaf në xhami, unë isha në dhomë duke ia mbathur mestet-në një transmetim tjetër thuhet-e pastroja, mes meje dhe tij ishte vetëm pragu i derës dhe unë isha me menstruacione, nuk hynte në shtëpi përveç për nevojë të njeriut kur është në itikaf."***⁵¹
- Lejohet për atë që është në itikaf dhe për të tjerët me marrë abdes në xhami, bazuar në fjalën e një njeriu që i kishte shërbyer Pejgamberit sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem: ***"Mori abdes Pejgamberi sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem në xhami, abdes te lehtë"***.⁵²
- Lejohet të marrë tendë të vogël, ta vendosë në fund të xhamisë dhe të bejë itikaf në të, sepse Aisheja Allahu qoftë i kënaqur me të ia sillte të Dërguarit sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem hibaen (tendë) kur ishte në itikaf, ngase i Dërguari kështu e kishte urdhëruar".⁵³

Nganjëherë bënte itikaf në ndonjë tendë⁵⁴ që kishte një strehë si qadër ne skaje të të cilës kishte haser.⁵⁵

⁵¹ Tra. Buhariu, Muslimi, Ibën Ebi Shejbete, Ahmed, Sahih Ebi Daudi (2131-2132).

⁵² Tra. Bejhekiu me sened xhej-jid, Ahmedi (5/364) shkurtimisht me sened të vërtetë.

⁵³ Tra. Buhariu dhe Muslimi, Sahih Ebi Davud (2127).

⁵⁴ Tendë e vogël, me një strehë si qadër e vëndosur mbi derë për ta mbrojtur nga shiu, që është për qellim të vendosurit ndonjë copë nga haseri në skaje të tendës kështu që mos ta shohin kalimtarët, kështu ka thënë es-Sindi, apo më mirë me thënë, me qellim që mos të preokupohet ai që është në itikaf me kalimin e kalimtarve para tij, kështu që ta arrijë qellimin e itikafit, ashtu siç ka thënë imam Ibnul-Kaj-jimi: "Të kundërten e asaj që e bëjnë disa injorant duke e bërë vëndin e itikafit ndejë dhe vend te vizitorëve dhe bisedim mes veti, kjo ka dallim me itikafin e Pejgamberit sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem. Al-llahu e di me se miri.

⁵⁵ Ky hadith është pjesë e hadithit te Ebi Seid el-Hudrij-j, Tra. Muslimi, Ibën Huzej-jmeh, shiko Sahih Ebi Davud (1251).

Lejohet ndaj gruas të bëjë itikaf dhe ta vizitojë bashkëshortin e vet në xhami:

- Lejohet që gruaja ta vizitojë bashkëshortin e saj duke qenë ai në itikaf, si dhe për burrin ta përcjell gruan e vet deri të dera e xhamisë, sipas fjalës së Safij-jes Allahu qoftë i kënaqur me të: **"Ishte i Dërguari sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem në itikaf, dhjetë ditët e fundit të ramazanit, unë e vizitoja natën, në prani tek ai ishin edhe gratë tjera të tij, pastaj ato shkonin, bisedoja me të diku një orë, pastaj dëshirova të shkoj dhe më tha: "Prit do të vij më ty, erdhi më mua për të më përcjellur, dhe vëndbanimi i saj ishte tek shtëpia e Usame ibën Zejd, derisa arritën tek dera e xhamisë e cila është afër derës së Ummu Selemeh, aty pari kaluan dy burra nga Ensarët, posa i pa i Dërguari i All-llahut sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem nxitoi dhe iu tha: "Kujdes ajo është Safij-jeh bint Huzej-j!" Ata ia kthyen: "Subhanall-llah!" O i Dërguar i All-llahut! Atëherë Pejgamberi sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem tha: "Më të vërtetë shejtani leviz në trupin e njeriut sikur gjaku, dhe unë u frikesova që të mbetët në zëmrat tuaja e keqja, ose ka thënë të mbetët diç"**⁵⁶

Po ashtu është e lejuar të bëjë itikaf me burrin e vet ose vetëm, thotë Aisheja Allahu qoftë i kënaqur me të: "Ka hyrë në itikaf me të Dërguarin e All-llahut një grua nga gratë e tij duke qenë me istihadë (në një transmetim thuhet se ajo ishte Ummu Selemeh), nganjëherë i shfaqej leng me ngjyrë të kuqe dhe të verdhë, vëndoste pamuk në organ dhe kështu falej".

Gjithashtu në një transmetim tjetër thotë: "Ka hyrë i Dërguari i All-llahut në itikaf dhjetë ditët e fundit të ramazanit derisa i erdhi vdekja nga All-llahu, pastoj vazhduan me itikaf pas vdekjes gratë e tij sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem".

⁵⁶ Tra. Buhariu dhe Muslimi dhe Ebu Davudi. Shtesa e fundit në hadith është nga ky i fundit shiko Sahih Ebi Davud (2133-2134).

Them (Albani): Nga ky hadith argumentohet të lejuarit e itikafit për femrat dhe nuk ka dyshim se kjo është e kufizuar me lejen e të afërmëve (mahremav) të tyre, duke u siguruar nga fitneja dhe mos përzirja e tyre me mëshkuj, bazuar në shumë fakte që kanë të bëjnë me këtë çështje, në një rregull te fik'hut thuhet: "Largimi nga e keqja i paraparit asaj që sjell të mira"

- Prej gjërave që e prishin itikafin janë marrdhëniet intime. All-llahu i Lartësuar, thotë: "E mos bëni marrdhënie me to e ju duke qenë në itikaf në xhamija" Bekare 187.

Ibën Abbasi, Allahu qoftë i kënaqur me të dy, ka thënë: "Në qoftë se kryen marrdhënie intime ai që është në itikaf, itikafi zhvlerësohet dhe rifillohet".

Nuk ka shpagim për këtë si shkak i mos transmetimit nga Pajgamberi sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem dhe as nga sahabët e tij.

I Lartësuar qofsh, o Allahu im, Ty të takon lavdia, dëshmoj se nuk ka të adhuruar tjetër me meritë përveç Teje, kërkoj faljen Tënde dhe te Ti pendothem.

Perfundoi kontrollimi, korrigjimi si dhe bashkangjitja e dobive të reja, me lapsin e autorit në agimin të ditës së diel, 26, Rexheb, të vitit 1406h, ue sal-lall-llahu ala Muhammedin-nebij-jil-umij-j, ue ala elih i ue sahbihi ue sel-lem.

